

Schediasma inaugurale juridicum

<https://hdl.handle.net/1874/341862>

29

SCHEDIASMA INAUGURALE
JURIDICUM,

QUOD
FAVENTE DEO T. O. MAX.

Ex auctoritate Magnifici Rectoris,

D. HERMANNI WITSII,

S. S. Theol. Doctoris, ejusdemque in Inclyta Academia Ultrajectina
Professoris Ordinarii, & Ecclesiæ ibidem Pastoris facundissimi.

NEC NON

*Amplissimi Senatus Academici Consensu, Nobilissime
quoque Facultatis JURIDICÆ Decreto,*

Pro supremis in **UTROQUE JURE** honoribus & Privilegiis
ritè, ac legitimè adipiscendis,

Ex lecythis seu adversariis suis *MScriptis*

Eruditorum examini subjicit

PHILIP-HENRICH VILMEDER, Cassellanus-Haffus;

A. D. 12 Idus Januarii, loco horisque solitis.

ULTRAJECTI,

Ex Officinâ **FRANCISCI HALMA**, Academiæ
Typographi, c13 Ioc LXXXVII.

1. Icet Imp. Justin. in Const. Cordi §. 1. Emend. Cod. L. Decisiones fecisse dicat, inquirunt tamen Dd. paucioresne an plures Codici insertæ fuerint? accuratiss. indagator *Merillius* ad posterius propendet, atque de inventis, an veræ sint, dubitat, cum notabili

Epiphonemate, ad experiendum earum certitudinem *Umbras Triboniani* evocari oportere.

2. Cum nulla fere juris quæstio sit, quæ non ab Interpp. in utramque partem seriò disputetur, & cujus tam affirm. quàm negat. suos clariss. habeat asseclas & autores, *Obrecht de Jurisd.* 3. c. 15. n. 6. mirum & turpe non est, imò licitum docto & perito, ut variet arg. l. 6 ff. serv. export. quæ observante doctiss. *Monacio*, in id citari solet.

3. In praxi disputatio de definitionib. inutilis videtur *Claro* §. rec. sent. §. præf. q. 12. quia & Jcti & Impp. de accuratis definitionib. non admodum fuere solliciti *Wissenb. ad ff. legat.* 1. §. 1. & *Hahn. de F. & F. vers. jus. n.* 14. hinc, quod curiositate hæc quis ne obolum lucretur ex *Galen. & Cujac. advertit. Joh. Faber in §. sine. I. N. G. & C.*

4. Statuta regulariter extensionem nausent. Dd. propriumque eorum, ut strictè accipiantur *Reink. de Retract.* q. 1. n. 60. hinc *Bartholus* quæst. faciens de statuto prohibente usum perlarum, quod non comprehendantur fictæ perlæ, rectè decidit. *Ignens p. ll. de SC. Syllan.* p. 38. & *Noribergæ*, ubi plebejæ mulieres prohibentur sevestire holoserico, non punirentur pseudolosericum *Bubensammet* gestare *Sichard. ad. l. 3. C. 2. nupt.*

5. Concubinatum parum aut nihil a scortatione differre, docent sanctores Jcti & Politici v. Cz. 4. 28. d. 5. & *Wesemb. ad ff. Concup. n.* 23. Miratur hinc *Gisb. Voet in Pol. Eccles.* 1. lib. 2. p. 776. quâ disciplinæ laxitate scandalosus Canon *is qui 4. dist. 34.* tamdiu in Jure Can. tam priori Ivonis, quam posteriori Gratiani, toleratus sit, & quidem cum tali olim (nunc mutatâ) rubricâ *Qui non habet uxorem loco ejus concubinam debet habere* vid. *Edit. Corp. Gloss. anno 1507. Lugd. & anno 1611. Basileæ.*

6. Ait quidem *Felinus in c. 23. x. constit.* ut citatur à Cz. in arb. consang. §. 51. n. 9. Si vel Imperator vel Rex Rom. uxorem sterilem haberet, Papa haud dispensare posset, ut aliam duceret: Fuit tamen

tamen sterilitas inter causas divortii numerata, cum illustre divortium anno 1600. inter Henr. IV. R. Gall. & Margaritam ejus ab anno 1572. uxorem, id desiderantem, institueretur, Clemente 8. P. eo nomine publicante *Thuan. l. 125. Grammond. ad ann. 1615.* Sed hoc est inquit *Forstner. ad Tacit. 12. c. 2.* inter illa, quæ solis sibi licere putant Principes, instar privilegii. Cum jure Can. & moribus propter oblig. respectu Dei contractam, nec ipsis conjugib. liceat mutuo consensu ab indiv. consuetudine (quod admittit *Justin. II. in N. 140.*) resilire, *Brunn. & Strijk. ad §. 1. nupt. add. Finckelt. O. 42.*

7. Pro desertore non habendus, qui relicta domi uxore, militiam sectatur, *Besold. 5. cons. 248. Gastel. in Spec. jur. p. 419.*

8. Diversitas religionis non dissolvit matrimonium contractum, *1. Cor. 7. 12.* (ut ut contrahendum deberet impedire *2. Cor. 6. 14.*) Plerique Pontificii dissentiunt *Sam. Mares. Coll. Theol. loc. 15. §. 34. & Cz. 2. def. Eccles. 206.* Hinc Dux *Megapol. Swerin. Christianus* anno 1663. in Galliis, cum religione, uxorem Christinam Margaretham repudiavit, præmissaque Pontificis dispensatione, & Imperatoris confirmatione, aliam duxit *Principissam sc. de Chastillon*, quod ægre tulere Principes & Status Evangelici, teste exhibito illorum memoriali anno 1664. *Zeiller. in append. tract. de X. circ. Imperii. p. 88.*

9. Plane singulare est, Impp. Turcicos nullas ducere uxores, nec extitit Bajazetis temporib. nisi unicum Solymani cum *Roxolana* contrarium exemplum: *Aut. Stat. Turc.* fieri dicit, ut impensis parcatur maximis *Busbez. vero in Ep. 1. Turc. 1.* deducit a Bajazethe Majore, quando is cum uxore à Tamerlane victus, intoleranda quidem senserit, sed nihil indignius, quam contumelias quib. in oculis ejus uxor affecta; quasi in hujus rei memoriam omnes successores a ducendis uxorib. abstinerint, vid. *Becmann. in meditat. Polit. D. 7. §. 16.* Sed quis rationes has perpetuis Democriti cachinnis vel Heracliti singultib. dignas non dixerit.

10. Nupta moribus pro majore habetur (aliter *J. Civ. l. 2. C. qui tut. dar.*) *Perez. ad C. ne ux. pro mar.* est quasi veniam æt. impetrarit *Anzins. de tutel. in app. q. 20.* desinitque Curator qui fuit antea, maritus v. absque autorisatione curator fieri incipit. *Sand. 24. dec. Fris. 1.*

11. An primo genitus familiar. debeat dotare filias post genitorum? *Aff. post Vult. 3. cons. Marp. ult. Myler. ad AB. Negat pro Duce Holfatix Cothm. 4. cons. 3. & 4. vid. Sinold. Schuz. in. f. Publ.* 12. Si

12. Si in pactis dotalib. (mira simplicitas veterum, ex pactis anno 1196. inter Abramimum & Martam Principes de Gonzaga initis, quæ habet *Possevinus in Gonzaga S. Historiâ Mantuan. lib. 2. fol. 143.* videre est) de futurâ successione, (Galli vocant donationem de supervitâ *Sand. 2. 2. d. 41.*) cautum sit, idque verbis contractus, pacta nonnisi ab utroque paciscentium dissolvi possunt, ab alterutro vero, si verbis ultimæ voluntatis conceptæ. *Cz. 2. 43. def. 5. Wissemb. D. 46. n. 24. & Hahn. f. pact. dot. n. 4.*

13. Exhæredatis quoque liberis tutorem à patre constitui, certo certius est, *l. 4. de test. tut.* estque notabile, utrumque aliquando dissentientem *Hotom. 6. O. 5. & Forster. 1. D. 1. 4. §. 4.* palinodiam cecinisse *Hot. quidem 9. O. 10. Forster. a. 1. D. 13. §. 50.*

14. Curator litis sine alio tutore existente dari, & lite defungi potest. *Mev. 2. decis. 167. Brunn. ad. l. 25. ff. tutor.* ubi notat Carpz. sibi contradicentem.

15. Qui ætat. veniam adepti idonei ad tutelam non fiunt *Steph. de Idict. 2. 1. n. 143. Cothm. 1. R. 46.* (quoad illustres concedit *Limn. add. ad. l. P. 2. 9. 151. & ad A. B. c. 7.* & exemplo sunt, Lud. 13. Gall. Regis frater *Gasto*, qui veniâ æt. adeptâ, tutor Mompenserix extitit, item *Mauritius Frid. Com. ab Hohenlœ* qui post ven. concessam in fratres sororesque minores, decreto *Cam. Spir.* tutelam suscepit)

16. Frustra vacationem tutelæ desiderat dicens, se cum pupillo habere bona communia *Perez. C. de Excus. n. 11.* Secus si communio sit in controversia, vel magnas habeat imputationes. v. *Rit. terh. ad Nov. 8. 4. n. 9. Brunn. ad Auth. minoris C. qui dar. tut.*

17. An acquisitio an conservatio facilior? Jcti cum de jure loquantur, posterius *Aff. l. 1. ff. pignor. ibiq. Dd.* hinc *Accursii* dicitur: melius unum tene qua decem cape: Politici qui de facto, prius volunt, hinc *Flor. 2. c. 17.* plus est servasse repertum quam quæsisse novum. Et *Mart. Sthenckius* objicienti quod urbes capere sed retinere non possit, respondit, *Capere esse Ducis retinere Regis. Meteran. Hist. Belg. l. 20.* (aliud ejus farinæ de *Pyrrho* est apud *Voss. tr. de Pbi- los. c. 19. §. 4.*) *Gryphiand. tr. de Insul. c. 28. n. 2.*

18. Si alluvio eodem tempore nata seu detecta contra frontes plurium vicinorum, conjuncta tamen frontibus unius tantum, & à cæteris separata alveo sat profundo, uti loquitur *Franc. Nig. Cyriac. contro. forens. 376.* non dividetur inter omnes quorum agris opposita est, uti

uti defendit *Bapt. Aymus*, sed acquiritur in totum ei cui cohæret.
post Bartol Cyriac. d. l.

19. Gravis & præjudicialis quæstio est : An scientia & patientia Officialium Principis in præscribendis & alienandis jurib. quæ sunt circa officium suum Domino noceat? Negandum videbatur *per tit. C. ne rei domin. Aff. tamen per l. 3. §. f. & l. 5. ff. trib. act. l. 4. §. 17. dol. & met. exc. Vultej. consil. Marp. 36. n. 99.* quia Princeps per se videtur regere, mediantibus officialibus. *Myler. in Hyparchol. c. 10. §. 17.*

20. Nullo tempore procedit usucapio, si possessum contra titulum *arg. l. 13. ff. Publ. in rem act.* Hinc insigni arresto a. 1551. Cathar. Medicea Comitatum Claromontensem Episcopo abstulit, post 350 annor. quietas possessiones, *per l. 39. ff. acq. poss. Mornac. ad d. 13. add. Brunn. consil. 148.* ubi Covarruvii certam & constitutissimam conclus. (uti vocat) in id adducit.

21. Principum, & suprematum habentium testamenta valent, mero jure gentium, hinc Caroli Austriaci Marchionis sine ullis testib. confectum testamentum validum respondere Jcti Tubingenses. *Furster. de Suprematu c. 25. add. Klock 3. cons. 102. & Tabor. de testam. Princ. obl. p. 38.*

22. Defuncto dupliciter conjunctus, non nisi unam capit hereditatis partem (*dissent. Struv. Ex. 38. §. 36. & Richter. per auth. post fratres C. leg. her.*) & ita notabiliter responsum 1646. contra Cz. 3. 18. d. 16. *ap. Brunn. 1. dec. 20. & ad l. 40. ff. legat.*

23. Nobilitas per quodlibet mercaturæ exercitium splendoris eclipsin (quod vult *Const. German. in Irin. p. 226.*) non patitur. *Limn. J. P. 6. 5. n. 74. ad Wissemb. ad l. 8. C. commerc. & merc.*

24. Re distractâ, pretio v. non numerato, actio pretii, non vero venditi repetitio competit *l. 8. C. empt.* unde Belgis illud tritum. *quade betalinge en hzeckit geen koop Cl. Cypr. Regner. Cens. Belg. in Cod. d. 1. add. Mev. 4. dec. 206.*

25. Genuina explicatio disputatissimi articuli *l. 3. f. C. jur. Emph. habetur apud accuratis. Franzk. de Laudem. c. 9. n. 133.*

26. Opinio, venditorem, qui habet facultatem, inevitabiliter rem tradere teneri, firmiori stat talo, *per §. 1. I. empt. l. 11. §. 2. empr.* (contra negantes *per l. 4. C. a. empt. Locam. q. 505. Bicc. in aur. sect. 4. §. 91. & C. I. A. 19. l. 1. §. 24.*) quæ aff. in praxi tenetur Cz. 2. 1. d. 15. *Richt. dec. 97. & contumaci, dicente Paulo, manu milita-*

ri, [quod observante Mornacio, Imperatori est per Scholam patinam in l. 13. §. 8. & 9. C. jud.] res auferri potest l. 68. Rv. Strauch. Diff. 15. §. 15.

27. Usuræ termino elapso non solutæ, (quicquid in contrarium statuat *Corbman. 2. R. 52. n. 268. item Mevius in discuss. levam. inopuna debet. c. 4. n. 28.*) minimè faciunt sortem, ut interesse pro iis promitti vel peti possit l. 28. C. usur. *Franz. 2. Res. 4. 10. Brunn. ad C. ult. C. usur.*

28. Injuria, utpote per quam fama injuriati non læditur l. 3. C. injur. salva existimatione remitti potest *Philip. decis. 85. Cz. 2. q. 95. n. 09. & hoc generositatis christianæ culmen est. Drexel. tom. 2. p. 755.* hinc merito mechanicorum vapulat consuetudo, quâ ad nudam objectionem quis privatur possessione honoris & officii, ac ad agendum invitatus compellitur *Ventur. de Valent. in Parthen. litig. & Hermes in J. P. c. 35. n. 19.*

29. Instrumentum retorsionis à Notar. & testib. conceptum (quod hodie communiter & efficaciter se uti quidam credunt) tanquam actus juri contrarius admitti non debet *Fac. Otto in Corp. Jur. Crim. Car. V. p. 417. Finkelt. O. 37. add. Brunn. ad l. 35. Proc.* Hinc apud *Rug. Ruland. de Commiss. & Düberr. ad Bes. Th. pr.* extat conceptis verbis, non debere *Notarium instr. retorsionis* insinuare.

30. Juris Doctor, Notarii suscepto antea munere etiam post dignitatem (ut hodiernum in Bavariæ Electoratu practicitur, quod *ἀξιωματικός* scio) fungi potest *A. Fab. in Cod. 9. l. 29. d. 4.* (licet in negativam concedant *Brunn. ad l. 2. C. tabul. Mund. de muner. & bon. c. 6. n. 188.*) cum enim hæc ars non sit vilis, infamis, sed nobilis, nobilem honestumque virum notariatum exercere convenit *post citatos alios Tabor. ad Barbof. Axiom. voc. Notar. & Vorburg. in Encycl. maxime cum constet, quod & Imperatores & Principes opera eorum non dedignentur, sed feliciter utantur.*

31. Periculosam reputaverim doctrinam *Ploti in l. 9. C. unde vi* operarios famulosque clepere & suffurari posse tantam quantitatem quæ æquivalet mercedi, si eam omnino aliter à Domino consequi nequiverint *Ant. Freundeb. de resc. morat. p. 234.*

32. An l. 13. quod met. c. & l. 7. C. Unde vi hodiernum in usu sint, nimium quantum dissentiunt Dd. & Jctorum Collegia: Neg. placuit a. 1616. *Helmsstadiensib. v. Clud. rer. quot. 8. 4. n. 66. Rostoch. & Marpurgensib. 1640. teste Bicc. scēt. 4. rer. quotid. n. 185.* Affirmativa

tiva contra Gryphiswaldensibus 1640. *Bicc. d. l. Franekeranis. Wissemb. ad l. 155. R. F. Francofurtensib. Brunn. in Decis. Lipsiens Finck. O. 24.* quibus addi possent *Mev. 1. dec. 95. Brunn. & Stryk. ad §. 1. vi bon.* atque cum his fecerim.

33. Contumaciæ pœna est restit. expensarum *l. 1. si quis jud.* hinc ob solam contumaciam causa nemo cadere debet *Cl. Tesmar. D. 6. Coll. ad ff. Brunnem.*

34. Appellatio non utique theriaca est contra injustam sentent. *Dd. ap. Cz. dec. 240.* quia reformatores sæpe in pejus pronunciant *pr. l. 1. ff. app. Coler. 1. c. 3. n. 42.*

35. Novè & curatius ostendit *Felrm. de Juram. perborr. c. 20.* nefariam esse provocationem quæ ad tribunal Dei fit. *add. Myler. ad AB.*

36. Ex notab. *l. 4. C. temp. appell.* (Dd. rosa inter spinas dicta) deducitur, appellationem quoque dari quando judex quidem non gravavit, sed appellans sibi ipsi non probando nocuit *Brunn. ad d. l. Practici hinc regulam vel beneficium, non deducta deducam, sumunt Hillig. 28. c. 8.*

37. Causæ habent fata, multoties alia, quam fuerunt consilia *Mev. 3. dec. 200.* hinc temerarium & sumivendorum est de litium eventu certi quid polliceri? *Corbm. 1. R. 18. Fritzsche in adv. peccant. concl. 3. §. 2.*

38. Casus pro amico vel amicâ dari, Affirmat *Bitsch. in spec. tr. de hoc sed nulli agnoscendi, ne quidem in ambiguis A. Tessaer. in pref. Decis.* ubi casus pro amico dicit esse casus pro Diabolo. *Ziegler. ad §. 8. Inst. Lancell. 1. de sentent. add. Hillig. 3. c. 23. & Additionator Zoef. ad 1. de F. & F. n. 9.*

39. Judex ei, pro quo pronunciavit, patrocinari potest in judicio appellationis, quia officio functus judicatumque defendere ei licet *Tulden. & A. Fab. in C. 2. §. d. 1. Myler. in hyparchol. c. 11. §. 3.*

40. Et consciis saltem Crim. L. maj. si non revelent, ex sententia Bartoli capitalis dicitur pœna, uti a. 1643. in causa Thuani, Præsidis filii, factum. *Bald. cum sequacibus contra intonat dicens, propter hanc cruciari animam Bartoli in gehennâ. Myler. ad Rumel. c. 4. p. 528.*

41. Criminaliter ex L. Viscell. puniendi plebeji, se pro nobilibus gerentes eorumque prærogativis utentes *Peretz. ad d. r. C. Bart. Burgesius qui se Pauli V. filium jactarat, Lutetiæ a. 1608. in crucem actus, dein flammis consumtus Bucholtz. De pœnis Pseudo Sebastiani, item Pseudo Balduini, est ap. Mornac. ad C. SS. Eccl.*

42. Rectè *Tholos. de rep.* 2. c. 6. n. 16. Judicem, ne minutula gratitudinis signa accipiat, ait, prohibendum. (lex enim 6. §. 3. *Of. Proc.* & l. 18. *Off. Pras.* avaritiam Triboniani, quæ notatur à *Rittersb. ad N. p.* 368. & 665. nimium quantum redolent) estque quod potius *Nov. 17. c. 1. & n. 8. §. 1.* (quæ posterior, *Henr. Agylæo* notante,) ut grandiusculis aureisque scripta literis, in judiciis suspendatur, digna add. *Orsin. in Esai. c. 1. p. 45. Luibard. in art. concion. c. 14. Speidel. v. Schmiral.* Hinc *Spiræ Cameralib.* non convenit, vel Procuratores vel litigantes in domum admittere, *Keller. f. Off. Jur. Pol. 2. c. 2. p. 261.* quod idem in *Hassia superiori* expresse interdictum tradit *Malcomes in fori Hass. Obs. pract. 50.*

43. Non est quod putat *Damhud*, à *Carpz. 3. q. 137. n. 61.* re-futatus, necesse, carnifex ante executionem reum oret, ut sibi mortem condonet, cujus factæ à carnifice deprecationis notab. exemplum legere est apud *Meter. in Hist. belg. 3. p. 282.* ubi executio *Scotix* *Reginæ Mariæ* denarratur, hanc quoque consuetudinem suo stylo exprobrat *Lutherus in Exposit. Evangel. Domin. 4. post Trinit.*

Επιγεφωδία ex thematib. tentaminalib. l. sc. 16. ff. peric. & com. & l. 20. C. neg. gest. analytice resolutis

- I. **I**N emptorem, qui ante tradit. non fit dominus, recidit periculum, Domino s. venditore (qui secundum *Mornac.* etiam ob unius ex pretio nummi defectum rem totam retinere potest) omnino indemnus. d. l. 16. junct. §. 3. *I. empr. & Frantz. ad ff. h.*
- II. Gestor resarcit damna ex levi culpa. d. l. 20. ex *leviss.* tunc, si inter-ventu suo alium diligentiore exclusit §. 1. O. quæ q. ex del. *Tulden. ad C.* & ita nulla hic antinomia (quales quidem culpa consartorum in tot millium responsor. opere remansisse cum aliis concedit *Cl. Bœckelm.* in proleg. ad ff. *Cujac. cum Wissemb. D. ff. 37. §. 8. & D. Inst. 35. §. 23.*) nec cum aliis respondisse opus, *Digestis* hic per *Inst.* (quod iterum cum nonnullis statuit d. l. *Bœckelm.*) derogariet.

Οεω̄ v̄v̄ d̄ōζα.